

SZOMBAT, 1947 MÁRCIUS 15

A PILVAX

Az öreg, immáron majd százéves kávéház főfalán füstben aszalódott, megkopott márványtábla hirdeti, hogy ez volt a forradalom csarnoka és itt szavalt a először a márciusi ifjaknak, Vasvári Pálnak és a többi kigyult arcú, csillogó szemű forradalmi vezérnek Petőfi a Nemzeti dalt... A régi falakon, az elhasználódott márványsztalok fölött olesó Petőfi-arckép s egy másik reprodukció: Petőfi a táborban. Lyuk van ezen a képen, pontosan Petőfi feje fölött s ez a lyuk jelkép is, nemcsak szakadás a vásznon, jelképe annak, hogy a fasiszta háború, amelynek szilánkjai megsebezte Petőfi képét, Petőfi szabadságát, a magyar nép szabadságát akarta megölni.

Forradalmi csarnok volt ez az ódon helyiség, majd megfeledtek róla, csak kávéház volt hosszú időn át, abban a korban és azokban az évtizedekben, amikor először megfeledkeztek Petőfiről, a magyar szabadságról és a népről, majd elhallgatták, megcenzurálták a költőt, ugyanúgy, ahogy megnyomortották a népet és az országot s a láncot, amelyet ősapáink hordtak, még szorosabban rakták rájuk.

Ez a kis kávéház bevonult a történelemlékönyvbe és feketekávéjaival, kártyapartijaival élte egész esztendőben a nem túlságosan jól menő kis kávéházak életét és az emlékezés napján, március 15-én néha meglátogatták lelkes diákok — mint ahogy az emlékezés napját, elsikkasztván belőle a szabadságot, tehát a lényegét — csak önképzőköri szinten engedték ünnepelni a hatalmasok. Emlékezzünk csak arra, ha másra nem, amikor a fasiszta háború közepén a kommunisták a többi haladókkal felvonultak, hogy néma koszorúzással, de annál hangosabb tüntetéssel tüntessünk a szabadságért, a nácizmus ellen a Nemzeti dal költőjének szobra előtt, a munkásság tömegeire ráuszították a rendészeti hatóságok, detektívek, katonai fogdmegek egész seregét...

A kis kávéházban, amely forradalmi csarnok volt s ahol a márciusi ifjak a világ szabadságáért lelkesedtek, ilyenkor reggel két-három öreg bácsi issza a tejeskávét. Kis csomagot hoznak magukkal, abból falatoznak a kávé mellé. Ablakai nincsenek a Pilvaxnak, jelkép ez is: a fasiszta háború betörtte őket. És jelkép, százszorosan szép jelkép az is, hogy amint kifordulok a kávéházból, az úttest fölött keresztibe vont vörös transzparenst simogat a szél s a transzparenson ez az írás büszkélkedik: „Megnyílt a Szabadságkiállítás”. Ó, Pilvax-kávéház, hidd el, hogy nemcsak a kiállítás nyílt meg.

Bodó Béla

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Bodó Béla

Cím:

A Pilvax

Forrás:

Szabad Nép

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fiz.)

(Oldal)

Oszályozás

Tárgy

640. 24

Hely

Pilvax kávéház

Szerep

Helyszám

"1947"